Pre-exilische profeten
(11) Hosea 1-3

Driebergen, 10 september 2019

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1-3

Israëls zondige toestand (uitgebeeld in Hosea's gezin: vrouw en 3 kinderen) & zijn uiteindelijk herstel

Onderverdeeld:

I. Hs 1:1 – 2:9 (1e les)

II. Hs 2:10 – 3:5 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Inleiding Hosea

Amos was eerder, maar Hosea staat voorop, waarschijnlijk vanwege de lengte van zijn boek

Tijd van de Eerste Tempel & die van Jesaja, ca. 750-720 v.C. (d.i. kort vóór de val van Samaria)

Felle aanklacht wegens verdorven toestand van het volk (2 & vooral 10 stammen), vanuit het beeld van Israël als Gods 'gemalin'

Hs1-3 sterk autobiografisch: Hosea's rampzalige huwelijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:1-3

Vs1 de profeet & zijn tijd; nadruk op 10stammenrijk (waar hij waarschijnlijk vandaan kwam)

Vs2 begint niet met aanklacht, maar met Gods bevel: 'trouw een vrouw die *zich zal ontpoppen* als hoer'

Vs3 lett. huwelijk of allegorisch visioen!? Ws. 1e, o.a. vanwege namen (Gomer, Diblaim geen symbol. betek.)

'baarde *hem* een zoon': 'hem' ontbreekt in vs6 & 8: waarschijnlijk was Gomer toen al een overspelige

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:4v.

Vs4 Gods naam voor 1e kind (zoon): Jizreël [naam van Achabs stad! 1Kn 18] = '[Hij die] God zaait': want Jehu's zonden > bloedschuld (hoewel werktuig in Gods hand!) > oordeel over 10stammenrijk > maar daarna zal God hen weer 'zaaien' in hun eigen land (> vs11b)

Vs5 'boog' = macht (Gn 49:24) van het 10stammenrijk zal gebroken worden (door de Assyriërs) ('boog' staat voor die van Jehu zelf: 2Kn 9:24; 10:11)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:6v.

Vs6 vervolgens een dochter: Lo-Roechamah (= ‘Geen-ontferming’): groeide op in een overspelig gezin zonder huiselijke liefde & geborgenheid > lot van de tien stammen in de Assyrische ballingschap

Vs7 het huis Juda zou voorlopig de dans ontspringen (God beschermde Jeruzalem tegen Sanherib vanwege de goede koning Hizkia; 2 Kn 19): God verloste hen, maar niet door de gewone menselijke wapens

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:8v.

Vs8v. na het ‘spenen’ van 2e kind (ca. 3 jaar): een derde kind (door overspel): Lo-Ammi (= ‘Niet-mijn-volk’), en wel vanwege Israëls geestelijke overspel: afgoderij, immoraliteit, hebzucht, onrechtvaardig bestuur

(Stel je Hosea voor, die dit moest verkondigen: eigen schande én schande van Israël!)

De diepere band tussen God & Israël is onopgeefbaar vanwege zijn beloften! Maar in zijn regering kan Hij het volk wel (voor een tijd) terzijdestellen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:10

Vs10 plotselinge overgang (typerend voor Hs) naar het toekomstig herstel van Israël: het volk zal zijn wat God had voorzegd (Gn 32:12): talrijk als het zand der zee

Na een tijd als Lo-Ammi: ‘Jullie zijn de kinderen/zonen van de levende God’

‘Ter plaatse waar’ letterlijk: in *dit* land zullen jullie weer als Gods volk erkend worden (uiteindelijk: in het Messiaanse rijk; vgl. 2:13-22)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 1:11v.

Vs11 herstel van de eenheid van de 2 & de 10 stammen (vgl. Js 11; Ez 37)

Eén hoofd: (a) David (vgl. 3:5)? (b) Sanherib? (c) Elia? (d) de Messias!

Vs11b,12 ‘uit het land optrekken’: vanuit de landen van hun ballingschap terug naar Sion > ‘dag van Jizreël’ (God zaait hen weer in het land) > weer ‘Ammi’ (mijn volk) & ‘Roechamah’ (voorwerp van Gods ontferming)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:1

2:1 symboliek van Hosea's huwelijk nu toegepast op de relatie tussen God en Israël (= 'moeder' van de individuele Israëlieten = Gods kinderen) (vgl. 'moederkerk')

- Overspel tast het huwelijk in zijn kern aan
- Afgoderij tast Gods verbond met Israël in zijn kern aan

'Klaag uw moeder aan, want zij kan niet langer mijn vrouw zijn' (ze gedraagt zich door haar afgoderij uitdagend als een overspelige vrouw)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:2v.

Vs2 ‘als ze zo doorgaat, zal Ik haar naakt tentoonstellen, zo naakt als toen ze geboren werd’ (vgl. Ez 16:35-39)

Haar land wordt kaal & ontvolkt (want het volk gaat in ballingschap), haar ‘kinderen’ worden niet langer door de Vader beschermd (‘geen ontferming’)

(typisch voor Hosea’s emotioneel-springerige stijl: in vs1 de kinderen aangesproken, in vs3 wordt *over* de kinderen gesproken)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:4

Vs4 een vrouw is aangewezen op onderhoud & bescherming door haar man; maar een overspelige vrouw moet haar steun maar bij haar minnaars zoeken

'Minnaars' = de afgoden (vooral Baäl: vruchtbaarheidsgod > rituele hoererij op de velden)

Geven het ontrouwe Israël zogenaamd eten & drinken, wol & vlas voor kleren (zie vs8), olie & 'drank' (= wijn) (alles vrucht van het land, dus zogenaamd te danken aan de vruchtbaarheidsriten)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:5v.

Vs5v. Israël vertrouwt op de afgoden, maar God weet haar te vinden: Hij plaatst a.h.w. een hek om haar heen, zodat haar minnaars haar niet meer weten te vinden, & zij hen niet, & gaat met haar in het gericht

Betekent ook dat de machten waarop zij steunt (Assyrië, Egypte) ‘gebroken rietstengels’ zullen blijken te zijn (vgl. Js 36:6) > inkeer! Bij de Here (‘mijn vorige Man’) was het beter… (vgl. Lk 15:17)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:7v.

Vs7 Israël besefte niet dat het *de Here* was die het land zijn vruchtbaarheid had geschonken (>> koren [tarwe, gerst], most [= nieuwe wijn] & [olijf]olie)

Zelfs het goud & zilver dat Israël van elders importeerde, was een geschenk van God, want *Hij* had hun daartoe de welvaart gegeven – maar zij misbruikten het voor de Baälsdienst >> vs8 God laat oogst mislukken: geen koren, most, olie, wol & vlas meer (zie vs4) > naakt

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:9

Vs9 vervolg van Gods oordeel: niet alleen oogst mislukt, maar haar naaktheid wordt onthuld voor de ogen van haar minnaars (want geen wol & vlas meer): figuurlijk: haar schande aan de kaak gesteld

A.h.w. een machtsstrijd tussen God & Baäl, waarin de Here zal zegevieren: geen macht zal Israël uit zijn hand kunnen redden (Rasji: 'Zelfs de verdienste van de aarts-vaders zal niet helpen om Israël te verlossen').

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:10v.

Vs10 God maakt een einde aan alle feestvreugde in Israël (sabbatten, nieuwe manen, jaarfeesten) doordat het volk in ballingschap zal gaan (geen tempel meer)

Vs11 wijnstok & vijgenboom verwoest (vgl. contrast: 1Kn 5:5; Mi 4:4!), want Israël schrijft deze zegeningen toe aan de Baäls > God neemt ze weg > woestenij met wilde dieren [Samaria > Jeruzalem]

Vgl. Jr 44 heidense 'logica': wie schenkt de zegen!?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:12

Vs12 God brengt ‘bezoeking’ (oordeel) over Israël vanwege de dagen dat zij de Baäls gediend hebben: zij brachten vuuroffers voor hen, tuigden zich op met goud & zilver (vgl. vs7) voor hun afgodische feesten

Israël ging achter zijn ‘minnaars’ (de afgoden & bijbehorende zedeloosheid) aan & ‘vergat’ de Here (implicatie: tijdens de ballingschap zal het aan Hem terugdenken & berouw hebben, maar dan zal het te laat zijn)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:13

Vs13 wéér een plotseling contrast (vgl. 1:10): het uiteindelijk herstel van (het overblijfsel van) Israël (> Messiaanse rijk & eeuw)

'Lokken'; haar overhalen met lieflijke woorden (want niet eeuwig duurt Gods toorn: Ps 103:9; Js 57:16; Jr 3:5,12)

'Tot haar *hart* spreken' (vgl. Gn 34:3; Js 40:2; Ru 2:13) > verzekering van Gods liefde > berouw, inkeer (in de 'woestijn' van de ballingschap)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:14

Vs14 ‘Ik zal geven…’, als geschenk passend bij herstel

- haar wijngaarden [en alle andere landerijen]
- het dal Achor = dal waar Achan gestraft werd (Jz 7) > tevens toegang tot beloofde land (‘deur der hoop’,vgl. *Petach Tikwa*)
- gevolg: terugkeer van de ballingen & hun respons op Gods liefdevolle uitnodiging: vreugdegezang als bij de Uittocht (Ex 15!) & in de tijd van de Richters (‘jeugd’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:15v.

Vs15-22 uitwerking van de belofte van herstel:

‘Dan zul je Mij noemen: *Isji* [mijn Man = echtgenoot], en niet langer: *Baäli* [mijn Baäl, d.i. mijn heer/meester]’ (hoewel *ba‘al* op zichzelf een gewone term voor ‘echtgenoot’ is! Zelfs voor God: Js 54:5!)

- *isj*: meer intiem (Gn 2:23v.)
- *ba‘al*: meer idee van heer, meester > vs13: de namen van de Baäls weggedaan uit de monden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:17

Vs17 ‘verbond’ ten behoeve van Israël met de wilde dieren, zodat zij geen gevaar voor de mens meer betekenen (vgl. Lv 26:6; Js 11:6-9; 65:25; Ez 14:21; 34:25! Zie ook Job 5:22v.)

Vgl. ‘verbond’ met hemellichamen (Jr 33:20-26)

Leven in vrede met God is ook leven zonder enige angst voor welk dreigend gevaar dan ook (letterlijk of figuurlijk voorgesteld in de wilde dieren én in oorlogsdreigingen: geen oorlogstuig meer: Js 2:4; Mi 4:3)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:18v.

Vs18 nieuwe ‘ondertrouw’ na ‘echtscheiding’!

Sinaï: huwelijkssluiting; vgl. Jr 2:2! Ez 16:1-14!

Torah was het huwelijkscontract, Mozes de bruidsjonker

Torah gebroken > huwelijk gebroken (maar slechts tijdelijk, want God haat echtscheiding: vgl. Ml 2:16)

Vs18v. belofte drie keer gegeven: teken van Gods liefde & trouw & van zijn vastbeslotenheid > opnieuw ‘kennen’ van de Here (vgl. huwelijksintimiteit; 4:6; 6:6)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:20v.

Vs20 de aarde smacht naar de ‘regen des hemels’, en de hemel geeft de bede a.h.w. door aan God > God ‘verhoort’ de bede van de hemel, en die ‘verhoort’ de bede van de aarde > regen > vruchtbaarheid

Vs21 het koren, de most & de olie smeken om de vruchtbaarheid van de aarde, & Jizreël (‘Hij die God zaait’) smeekt om de zegen van het land: de hele natuur zal in volmaakte harmonie verkeren

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 2:22

Vs22 zinspelingen op de namen van Hosea's 3 kinderen:

- 'Ik zal haar [= Israël] voor Mij zaaien in het [beloofde] land' > volle 'oogst', een talrijk volk
- 'Ik zal Mij ontfermen over "Geen-Ontferming"' (> Israël weer in barmhartigheid aangenomen)
- 'Ik zal zeggen tegen "Niet-mijn-volk": "Jij bent mijn volk", en het volk zal zeggen: "[U bent] mijn God"' ('huwelijksband' hersteld)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:1

3:1 God beveelt Hosea om Gomer, die hem verlaten had voor een andere man (haar 'vriend', niet 'echtgenoot'), weer lief te hebben & haar terug te nemen

Dit is de meest gebruikelijke uitleg, zeker ook vanwege de toepassing: Israël heeft God verlaten voor de afgoden, maar Hij zal haar weer liefhebben & terugnemen

'Druivenkoeken': voorbeeld van lekkernijen in de heidense afgodstempels

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:2

Vs2 de terugkeer van een weggelopen vrouw die met een andere man geleefd had, was eigenlijk verboden (Dt 24:1-4)… > toont Gods uitzonderlijke genade

Gomer was de slavin en bijvrouw van deze ‘vriend’ (dus derderangs); ze moest dus teruggekocht worden

Prijs van een slaaf: 30 sjekels (Ex 21:32), door Hosea betaald half in baar geld (15 sjekels), half in natura (1 ½ homer gerst = ca. 15 sjekels?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:3,4a

Vs3 Gomer moet in afzondering leven; daardoor zal ze geen overspel kunnen bedrijven; maar ook Hosea zal in die tijd geen gemeenschap met haar hebben!

Voorbeeld voor Israël, dat eveneens voor lange tijd in ballingschap zal gaan voordat God de verbondsbetrekking met haar herstelt (nl. pas bij de komst van de Messias > nieuwe verbond, Jr 31!)

Maar in die tijd ook zonder afgoden (tot heden)!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:4b

Vs4 Israël zit lange tijd

- zonder koning (d.i. zoon van David > Messias!)
- zonder regering (Hasmoneeën > 1948…!)
- zonder offerdienst, d.i. zonder tempel (vgl. Ez 40-44)
- zelfs zonder afgodsbeeld (vgl. Dt 16:22; maar ook Op 13:11-18 [antichrist]!)
- zelfs zonder (afgodische) efod (vgl. Ri 8:27)
- zelfs zonder terafim (afbeeldingen van de voorouders)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:5a

Vs5 de toekomstige bekering van Israël is tot:

- JHWH, hun (aloude) Verbondsgod (als een ontrouwe vrouw die ‘bevend’ tot haar man terugkeert) & ‘zijn goedheid’ (barmhartigheid *[roechamah]*)
- ‘David’ hun Koning (de Messias: vgl. Ez 34:23v.; 37:24v.) (David [‘geliefde’] is hét bijna-volmaakte prototype van de Messiaanse Koning én bovendien diens stamvader)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 3:5b

‘Laatst der dagen’: altijd de Messiaanse tijd: zie Js 2:2 (Mi 4:1); Jr 23:20; 30:24; 48:47; 49:39; Ez 38:16; Dn 2:28; 10:14; Hd 2:17

Vgl. christenheid: 2Tm 3:1; Jk 5:3; 2Pt 3:3

Altijd het laatste van de *huidige* bedeling: daarop volgt de Messiaanse ‘eeuw’ (vgl. Mt 13:39v.,49; 24:3; 28:20)

‘Deze eeuw < > toekomstige eeuw’ (Mat 12:32; Ef 1:21; Hb 6:5)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019